

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 15 lipca 2021 r.

ZP-NKWR.431.2.35.2021.EK

Pani
Beata Krzezińska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Oleśnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 31 maja 2021 roku do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęło pismo (znak: akr PR Ds. 2704.2020) z Prokuratury Rejonowej w Oleśnicy z informacją o toczących się postępowaniach dotyczących czynu z [REDAKTOWANE]

prowadzonych przez Powiat Oleśnicki. W piśmie poddano pod wątpliwość rzetelność podejmowanych działań w stosunku do rodzinnych form pieczy zastępczej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy (zwane dalej Centrum lub PCPR), wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.). W piśmie zwrócono szczególną uwagę na dokonywanie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ocen: rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz ocen sytuacji dziecka znajdującego się w pieczy zastępczej.

Zgodnie z powyższym, Prokuratura zwróciła się z wnioskiem do Wojewody Dolnośląskiego o zbadanie ww. obszaru oraz prawidłowości działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

W związku z tym w dniach 10 i 11 czerwca 2021 roku została przeprowadzona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy kontrola w trybie uproszczonym na podstawie Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 231 z dnia 4 czerwca 2021 r. oraz upoważnień Nr ZP-NKWR.0030.245.2021.EK i Nr ZP-NKWR.0030.246.2021.EK wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w dniu 7 czerwca 2021 r.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu oraz Grzegorz Kownacki – inspektor wojewódzki – kontroler. Kontrolę wpisano do Książki Kontroli Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Celem przeprowadzonej kontroli była weryfikacja poddanych pod wątpliwość działań PCPR i rzetelność dokonywania przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ocen rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz ocen sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej. Oceniono także kwalifikacje osób prowadzących [REDAKTURA] [REDAKTURA] wskazanych w piśmie Prokuratora przy [REDAKTURA] koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz podejmowane wobec rodzinnych form pieczy zastępczej działania mające na celu ich wsparcie. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Przeprowadzone działania kontrolne oraz zgromadzona dokumentacja pozwoliły na stwierdzenie następującego stanu faktycznego:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy na mocy zarządzenia nr 45/2011 Starosty Oleśnickiego z dnia 27 grudnia 2011 r. zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (zwane dalej organizatorem). W Regulaminie organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, będącym załącznikiem do uchwały nr 39/2017 Zarządu Powiatu Oleśnickiego z dnia 6 kwietnia 2017 r. określono w Rozdziale II w § 8 strukturę organizacyjną jednostki, w której wyodrębniono *Zespół do spraw pieczy zastępczej*. Wobec powyższego, wymóg określony w art. 76 ust. 1 w związku z art. 182 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), zwaną dalej ustawą, został wypełniony. W Regulaminie wskazano w § 21 w pkt. 32, że Zespół ds. pieczy zastępczej sprawuje kontrolę nad funkcjonującą rodzinną i instytucjonalną pieczą zastępczą. Jest to błędny i niezgodny z ustawą zapis. W myśl art. 38 b ustawy, to zarząd powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. W związku z tym wskazane jest uregulować kwestię ww. zapisu Regulaminu. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, organizator prowadzi tzw. „samokontrolę” wśród rodzin zastępczych oraz pracowników, którzy wspierają te formy pieczy. W tym celu główny specjalista pracy z rodziną oraz dyrektor PCPR samodzielnie lub z pracownikiem pracującym z daną rodziną lub rodzinnym domem dziecka

odwiedzają w zapowiedzianym oraz niezapowiedzianym czasie rodziny i rozeznają ich problemy oraz potrzeby. W roku 2020 główny specjalista pracy z rodziną w tym trybie odwiedził 29 rodzinnych form pieczy zastępczej, z tego niektóre dwu-, trzy- i czterokrotnie, dyrektor natomiast 19 rodzin. W 2021 r. główny specjalista dokonał wizyt u 14 rodzin (w tym w przypadku czterech przynajmniej dwukrotnie), a dyrektor PCPR- u 9 rodzin (w tym u 5 wspólnie z ww. specjalistą). Z powyższego wynika, że formy pieczy rodzinnej są regularnie wspierane, a ich działalność jest na bieżąco monitorowana. W przypadku wystąpienia wątpliwości co do funkcjonowania i pracy którejkolwiek rodziny oraz wystąpienia szczególnych ich potrzeb, PCPR na bieżąco informuje o tym Zarząd Powiatu Oleśnickiego. Natomiast jeśli jest taka potrzeba, Centrum wnioskuje również o przeprowadzenie kontroli w danej jednostce. Z takim wnioskiem m.in., pismem z dnia 24 marca 2021 r., Centrum zwróciło się do Zarządu Powiatu o kontrolę w Rodzinnym Domu Dziecka w [REDAKTOWANE].

(Dowód, akta kontroli str.: 13-33, 35)

Na terenie Powiatu Oleśnickiego na dzień kontroli funkcjonowała 1 rodzina zastępcza zawodowa, 3 rodzinne domy dziecka, 47 rodzin spokrewnionych (z czego w okresie ostatniego roku powstało 6), 37 niezawodowych rodzin zastępczych (z czego 9 powstało w okresie ostatniego roku). Na dzień kontroli powiat nie posiadał wolnych miejsca w pieczy rodzinnej.

Od czerwca 2020 r. obowiązek sprawowania pieczy ustał wobec:

- 13 rodzin zastępczych spokrewnionych z powodu odejścia z nich dzieci: w 4 przypadkach do innych rodzin zastępczych, w 1 przypadku do placówki opiekuńczo – wychowawczej, 4 rodziny usamodzielniały swoich wychowanków, w 4 dzieci powróciły do rodzin biologicznych;
- 8 niezawodowych rodzin zastępczych: 2 usamodzielniało swoich wychowanków, z 1 rodziny dzieci przeszły do innych, z 2 rodzin dzieci wróciły do rodziny biologicznej, z 3 rodzin dzieci zostały przysposobione.

(Dowód, akta kontroli str.: 34)

Jak wspomniano powyżej, w treści pisma skierowanego przez Prokuraturę wskazano [REDAKTOWANE] rodziny: [REDAKTOWANE] w stosunku do których prowadzone jest postępowanie z art. [REDAKTOWANE]. W związku z tym podczas kontroli przeanalizowano dokumentację ww. rodzin dotyczącą: kwalifikacji osób do prowadzenia rodziny zastępczej/rodzinnego domu dziecka (art. 42, art. 44, art. 45 ustawy), dokonywanej okresowej oceny sytuacji dziecka (art. 76 ust. 4 pkt 11, art. 128 ustawy), sporządzania opinii do sądu po dokonaniu oceny sytuacji dziecka (art. 47 ust. 5, art. 131 ust. 2 ustawy), sporządzania ocen rodzin zastępczych/prowadzących rodziny

dom dziecka (art. 128, art. 132-134 ustawy). Przeanalizowano także dokumentację obrazującą wszelkie działania podejmowane przez PCPR mające na celu szeroko rozumiane wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej (art. 47 ust. 4, art. 51, art. 76 ust. 4, art. 77 ust. 1, ust. 3 ustawy).

rodziny posiadały odpowiednie kwalifikacje do sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzin własnych. Po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 43 ustawy, kandydaci zostali skierowani na szkolenie, zgodnie z art. 44 ustawy i po jego ukończeniu otrzymali przedmiotowe świadectwa.

W przypadku rodziny jest to świadectwo nr 4/2014 z 24 maja 2014 r. (kwalifikacje do pełnienia funkcji) oraz świadectwo nr 1/2018 z 18 czerwca 2018 r., (szkolenie uzupełniające PRIDE nadające kwalifikacje do prowadzenia). Oba świadectwa zostały wydane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

P zaświadczenie nr 2/08/R/U z 20 sierpnia 2008 r. o kwalifikacjach do pełnienia funkcji , wydane przez Archidiecezjalną Poradnię Adopcyjną Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy z Wrocławia. Następnie uzupełniające PRIDE dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, , otrzymując świadectwo nr 4/2013 z 8 lipca 2013 r., wydane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

rodziny wystąpiły także z wnioskiem o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego, o czym mowa w art. 45 ustawy i otrzymały takie: nr 3/2017 z 18 lipca 2017 r. wydane przez PCPR w Oleśnicy, a nr 25/02 z 24 czerwca 2002 r. wydane przez ww. Archidiecezjalną Poradnię Adopcyjną.

Zgodnie z zapisami art. 46 ust. 3 ustawy, osoby o których mowa w art. 46 ust. 1 mają obowiązek co 2 lata do przedstawiania zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa. Ostatnio datowane dokumenty w ww. zakresie w przypadku są z dnia - 26 czerwca 2019 r. i 17 grudnia 2018 r., a w przypadku rodziny - 7 stycznia 2021 r. i 25 maja 2021 r. Co roku także kierowano zapytania w sprawie obu rodzin celem pozyskania informacji z Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości, odnośnie ich zdolności do czynności prawnych. W każdym przypadku wskazane osoby nie figurowały w takim rejestrze. Z powyższego wynika, że PCPR regularnie i skutecznie egzekwowało od prowadzących

rodzinne formy pieczy zastępczej wymogi ustawowe, które muszą oni spełnić w przedmiotowym zakresie. *(Dowód, akta kontroli str.: 36-40)*

Na wniosek rodzin, mogą one zostać objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, co wynika z art. 77 ustawy. W dniu 5 maja 2017 r. [REDACTED] [REDACTED] z takim wnioskiem i [REDACTED] pomoc w postaci przyznania rodzinie koordynatora. Następnie w dniu 9 października 2017 r. zrezygnowała z takiego wsparcia. R [REDACTED] taki wniosek złożyła 4 kwietnia 2019 r. i od tego dnia jest objęta wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Centrum zatem udziela wsparcia, w zakresie przewidzianym ustawą i na wniosek przydziela rodzinom koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. *(Dowód, akta kontroli str.: 41-43)*

Odnosząc się do dokonywania przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, nie stwierdzono nieprawidłowości. Obie rodziny miały takie oceny dokonywane, zgodnie z określonymi w tym zakresie zapisami ustawowymi, wynikającymi z art. 133, 134.

Oceny prowadzących [REDACTED] [REDACTED] (pierwsze dzieci umieszczone [REDACTED] w marcu 2019 r.) dokonywane były w porozumieniu z koordynatorem współpracującym z rodziną: pierwsza - datowana na 31 marca 2020 r. – czyli po roku od umieszczenia w niej dzieci, była to ocena pozytywna. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] Z analizy dokumentacji dotyczącej funkcjonowania ww. rodziny nie wynika, by w czasie pełnienia przez nią [REDACTED] [REDACTED], zaobserwowano nieprawidłowości. [REDACTED]

[REDACTED], PCPR podjął działania dotyczące [REDACTED]: 31 marca 2021 r. odbyła się niezapowiedziana wizyta pedagoga PCPR, tego samego dnia PCPR przesłał opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej współpracującego z podmiotem pieczy zastępczej do Sądu. Ponadto 12 kwietnia 2021 r. odbyła się niezapowiedziana wizyta specjalisty pracy z rodziną i głównego specjalisty pracy z rodziną w miejscu prowadzenia [REDACTED]. Powyższe wizyty nie potwierdziły również nieprawidłowości w funkcjonowaniu [REDACTED].

W [REDACTED] dokonywano także, w myśl art. 130 i 131 ustawy, okresowej oceny sytuacji dzieci. Na posiedzeniach obecne były osoby wskazane w art. 130 ustawy: [REDACTED] pedagog, psycholog, główny specjalista pracy z rodziną, pracownik socjalny, asystent (jeśli taki był rodzinie dziecka przydzielony), koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodzic dziecka, pracownik przedszkola lub szkoły do którego uczęszczało dziecko, kurator. Oceny dokonywane były nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, a w przypadku dzieci do lat trzech, raz na 3 miesiące. W okresie ogłoszonego na terenie kraju stanu epidemii, niektóre okresowe oceny sytuacji dziecka dokonywane były zdalnie, po konsultacjach telefonicznych ww. osób. Opinie odnośnie zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w myśl art. 131 ust. 2 ustawy, każdorazowo po posiedzeniu przekazywane były do właściwego Sądu. *(Dowód, akta kontroli str.: 44- 50, 51-54, 55-80)*

[REDACTED] także dokonywane oceny zgodnie ze wskazaniami określonymi w ustawie w art. 133 i art. 134. [REDACTED] jednostka funkcjonuje od sierpnia 2015 r. (kiedy umieszczono tam kolejnego - czwartego wychowanka), wcześniej funkcjonowała jako [REDACTED]. Kolejnych ocen [REDACTED] dokonano: w czerwcu 2016 r. i była to ocena pozytywna, w czerwcu 2018 r. – ocena negatywna, w grudniu 2018 r. – ocena warunkowo pozytywna, w lutym 2019 r. – ocena warunkowo pozytywna, we wrześniu 2019 r. - pozytywna. [REDACTED] każdorazowo składała zastrzeżenia do ocen innych niż pozytywne. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dwukrotnie interweniował w sprawie nieprawidłowości w [REDACTED]. Tak jak w roku 2017, tak i w roku 2019 wychowankowie tego podmiotu pieczy zastępczej poinformowali PCPR o [REDACTED]. W obu przypadkach sprawy zostały skierowane do [REDACTED]. Wypełniając obowiązek wynikający z art. 71 ustawy, Starosta każdorazowo informował także o tych nieprawidłowościach Sąd i o konieczności umieszczenia dzieci w innych rodzinach na czas trwania wyjaśnienia sprawy. W efekcie dwukrotnie ograniczono władzę rodzicielską [REDACTED] poprzez nadzór kuratora nad dziećmi, które w tym domu wówczas przebywały. Z przeanalizowanej dokumentacji wynika, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej dopełnił obowiązków wynikających z ustawy w sytuacji, gdy zachodziło podejrzenie niewłaściwie sprawowanej opieki przez prowadzącą [REDACTED]. [REDACTED]

usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej. Organizacja lokalnego systemu wsparcia”, „Kontrola agresywnych zachowań - trening umiejętności rodzicielskich”,

- Trening Kompetencji Rodzicielskich,
- Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych,
- Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin zastępczych,
- Mediacje rodzinne,
- Pomoc psychologiczną pedagogiczną, poradnictwo prawne,
- Zajęcia pedagogiczne dla dzieci z rodzin zastępczych (indywidualne i grupowe) – „Kształtowanie umiejętności społecznych”,
- Konsultacje indywidualne dla dzieci i opiekunów zastępczych w czasie pandemii odbywały się telefonicznie i w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych.

Wszystkie osoby prowadzące rodzinne formy pieczy zastępczej były informowane o możliwości udziału w ww. formach. Sposób przekazywania informacji był indywidualnie ustalany z rodziną: pocztą elektroniczną, telefonicznie lub osobiście. W dokumentach prowadzonych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, tzw. *kartach samooceny prowadzącego rodzinny dom dziecka lub rodzinę zastępczą*, w przypadku ██████████ ██████████ wskazano na uczestnictwo ww. rodzin w szkoleniach. W związku z tym PCPR w Oleśnicy organizował i umożliwiał osobom prowadzącym rodzinną pieczę zastępczą podnoszenie swoich kwalifikacji, uczestnictwo w różnych formach doskonalących oraz korzystanie z szeroko pojętego poradnictwa.

(Dowód, akta kontroli str.:188-196)

Analiza kwalifikacji osób pracujących na stanowiskach koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pedagoga i psychologa potwierdza ich właściwe przygotowanie do pełnionej funkcji. Osoby te legitymują się wykształceniem wyższym kierunkowym, zgodnym z wymogami określonymi w art. 78 ustawy oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936 ze zm.).

(Dowód, akta kontroli str.:208)

Podsumowując działania realizowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do funkcjonujących na terenie powiatu form pieczy rodzinnej, że szczegółnym

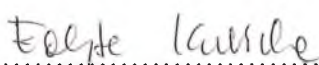
zwróceniem uwagi na ww. rodzinny zastępcze bądź rodzinne domy dziecka stwierdzono, że:

- Organizator zapewnił, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy, prowadzącym rodzinną pieczę zastępczą szkolenia mające na celu podniesienie kwalifikacji;
- Organizator zapewnił, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 6, 9, 10, 14 ustawy, pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą,
- Organizator objął rodziny, zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy, opieką koordynatora.
- Organizator dokonywał, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 11 ustawy, oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Posiedzenia dotyczące oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka/ rodzinach zastępczych odbywały się w ustawowych terminach. Na spotkania zapraszani byli każdorazowo dyrektor Centrum, koordynator, opiekunowie zastępczy, rodzice biologiczni, pracownicy ośrodków pomocy społecznej, psycholog PCPR, przedstawiciele Ośrodka Adopcyjnego. Po dokonaniu oceny, zgodnie z art. 47 ust. 5, art. 131 ust. 2 ustawy, organizator formułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej i przekazywał ją do właściwego sądu
- Organizator dokonywał, zgodnie z art. 128 pkt 2 ustawy, oceny prowadzącego rodzinne domy dziecka/rodziny zastępcze. W myśl art. 134 ust. 1, 2 ustawy, pierwszej oceny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinnym domu dziecka, kolejnej po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. Ponadto, osoby prowadzące rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy, przedstawiały Staroście co 2 lata zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia oraz opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa.
- Organizator sporządzał, zgodnie z art. 139a ustawy, wszelkie opinie odnośnie funkcjonowania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz przekazywał do właściwego ośrodka adopcyjnego informację i dokumentację w świetle art. 139a ust. 1 pkt 6 ustawy. Ponadto Dyrektor PCPR zgodnie z art. 182 ust. 4 ustawy, współpracował z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali i pozbawienie lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad nimi. Także w myśl art. 71 ustawy informował Sąd o wszelkich nieprawidłowościach w funkcjonowaniu rodzin.

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie uproszczonym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2020 r. poz. 821). Proszę w terminie do dnia **30 października 2021 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(przewodniczący)

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli) ZDROWIA I POLITYKI SPOŁECZNEJ